Gemeente Gorinchem

Raadsvoorstel: Z/26/803210/D-1012689
Onderwerp: **Arkelsedijk ontsluiten voor Warmtenet**

Datum: 20 januari 2026
Portefeuillehouder: Mark de Boer
I&O: 5 februari 2026
B&A: 5 februari 2026
Raadsvergadering: 26 februari 2026
Opsteller: Team Stadsontwikkeling
Geeft voorstel begrotingswijziging: Nee

Onderwerp:

Arkelsedijk ontsluiten voor Warmtenet

Voorstel:

Wij stellen u voor:

1. Voor de aansluiting van de Arkelsedijk op het warmtenet een krediet ter hoogte van € 1,5 miljoen te verstrekken aan HVC.

Aanleiding:

Energietransitie

Nederland staat voor een grote opgave; in 2030 willen we 49% minder CO_2 uitstoten en in 2050 moet dat 95% zijn. In het klimaatakkoord is afgesproken dat in ons land 7 miljoen woningen en 1 miljoen overige gebouwen van het aardgas moeten zijn en een alternatieve duurzame warmtevoorziening hebben. Om in Gorinchem invulling te geven aan deze landelijke afspraken heeft uw college en gemeenteraad (september 2021, Z/20/695930) ingestemd met de Transitievisie Warmte (TVW). Hierin staat hoe Gorinchem stap voor stap toewerkt naar een aardgasvrije stad in 2050. Daarbij is onderzocht welke warmteoplossing per gebied het meest geschikt is. Inmiddels wordt er gewerkt aan de (verplichte) opvolger van de TVW, het Warmteprogramma waarvan de gemeenteraad de beleidskaders heeft vastgesteld (16 oktober 2025, Z/23/762384/D-993302). Binnenkort wordt het Warmteprogramma door het college vastgesteld en met de raad gedeeld.

De TVW en het nieuwe Warmteprogramma laten zien dat een warmtenet een goede keus is. Voor veel woningen en gebouwen, vooral in oudere woonwijken van de Gildenwijk, Stalkaarsen, Haarwijk en Lingewijk, zorgt een warmtenet voor de laagste maatschappelijke kosten. Deze uitkomst past bij een landelijke ontwikkeling. In heel Nederland zijn publieke warmtenetten een belangrijke oplossing voor duurzame warmteopwekking. De nieuwe Wet Collectieve warmte (Wcw) ondersteunt dit. De Tweede en Eerste Kamer hebben deze wet aangenomen en gaat vanaf 1 januari 2027 in werking.
In de Wcw krijgen collectieve warmtenetten veel aandacht en worden gezien als belangrijke oplossingen in de energietransitie. De Wcw geeft gemeenten meer regie. Warmtetarieven worden eerlijker, doordat ze loskomen van de gasprijs (volledig losgekoppeld voor 2034). Private warmtebedrijven moeten een publieke meerderheid hebben. Ook worden huurders beter beschermd: zij betalen alleen de werkelijke kosten via het kostprijsplusmodel. Zo helpt de wet om sneller te zorgen voor betaalbare, betrouwbare en duurzame warmte. Als gemeente zijn we blij dat in Gorinchem HVC als een volledig publiek warmtebedrijf al actief is. Als medeaandeelhouder (52 gemeenten en 8 waterschappen zijn eigenaar van HVC) kunt u via de gemeente samen sturen op de voorwaarden van het warmtebedrijf.

Met de aanleg van warmtenetten kan er tempo gemaakt worden in de energietransitie en kunnen daarmee knelpunten als netcongestie en woningveiligheid worden beperkt. Bij inzet van met name lokale warmtebronnen kunnen warmteprijs schommelingen, door geopolitieke ontwikkelingen worden beperkt. Zo

ontstaat er een lokaal net, wat voor lange termijn zekerheid biedt in de verlaging van de CO_2 uitstoot met een garantie op levering en prijs. Een aansluiting op het warmtenet is voor woningbouw organisaties, vastgoedeigenaren, VvE's en particulieren geen verplichting, maar biedt juist een extra mogelijkheid in de energietransitie om stapsgewijs van het aardgas af te gaan.

Beleidskaders warmteprogramma
De ontwikkeling van het warmtenet in Gorinchem dient te passen binnen de vastgestelde Beleidskaders Warmteprogramma. Deze kaders zorgen voor duidelijke afspraken en een zorgvuldige aanpak. Zo is het warmtenet geborgd in het (nog vast te stellen) Warmteprogramma.

Ontwikkelingen warmtenet Gorinchem
Met de beslissingen rond de uitrol van het warmtenet in fase 1 (ongeveer 1.000 sociale huurwoningen, via raadsbesluit februari 2021, Z/20/676656/D-724460) en fase 2 (ongeveer 2.300 woningen en gebouwen, via collegebesluit september 2023, Z/20/676656 - D-880255) zijn belangrijke stappen gezet en lukt het om een betaalbare, voorspelbare, duurzame en veilige warmteopwekking te realiseren. Inmiddels zijn in fase 1 ongeveer 700 woningen en het stadhuis aangesloten op het warmtenet. De ervaring van de gebruikers is overwegend positief. De doelstelling is om fase 1 en 2 van de aanleg van het warmtenet in 2030 afgerond te hebben. In het (concept) Warmteprogramma kijken we verder dan 2030, waar een verdere uitbreiding naar de Haarwijk en Lingewijk is onderzocht. Hieruit blijkt dat een collectief systeem voor veel woningen in deze wijken, een voor de hand liggende optie is tegen de laagste maatschappelijke kosten. Hierbij wordt rekening gehouden met de betaalbaarheid voor de inwoners. Als bewoners hun woningen willen gaan verduurzamen, hebben zij met de komst van het warmtenet een extra warmteoplossing beschikbaar (naast de keuze van een warmtepomp). Het aanbod is nu nog voornamelijk voor de huurwoningen van Poort6, maatschappelijk en commercieel vastgoed en VvE's, maar in de komende jaren verwacht HVC ook woningeigenaren een goed voorstel te kunnen doen om aan te sluiten.

Het warmtestation aan de Bullekeslaan zal begin 2026 duurzame warmte gaan leveren aan het warmtenet. Het is een belangrijke mijlpaal binnen de energietransitie en het warmtenet in Gorinchem. Minimaal 85% van de opgewerkte warmte wordt dan lokaal in het warmtestation door industriële warmtepompen duurzaam geproduceerd. Alleen bij piekbedrijf of calamiteiten springen de aanwezige ketels bij om ten alle tijden de warmtelevering zeker te stellen. De leveringszekerheid van warmte via het warmtenet is gelijkwaardig aan de leveringszekerheid van aardgas.

Projectontwikkeling Arkelsedijk
Voor nieuwe projectontwikkelingen in de stad, wordt er voor de warmtevraag gekeken naar de vastgestelde beleidskaders van het warmteprogramma. In veel gevallen is een collectief warmtesysteem de beste oplossing. We zien dan ook dat meer projectontwikkelaars kiezen voor de ontwikkeling van, of het aansluiten op een collectief systeem. De projectontwikkelaars van de Arkelsedijk hebben aan HVC gevraagd te onderzoeken of het bij deze ontwikkeling (500 nieuwbouwwoningen) een optie is om aan te sluiten op het warmtenet. De woningen dienen (verplicht) aardgasvrij gebouwd te worden en worden collectief voorzien van koeling en ruimte- en tapwaterverwarming. Hiervoor is nu een Warmte-Koude Opslag (WKO) installatie ontworpen in combinatie met lucht-water warmtepompen.

Door te kiezen voor een (aanvullende) warmtenet aansluiting kan de WKO-installatie worden geoptimaliseerd en zijn er geen lucht-waterwarmtepompen nodig. Hiermee wordt de netcongestie beperkt en kunnen netvoorzieningen makkelijker worden verkregen (zie het voorbeeld van het nieuwe zwembad Aquabliek). Het eerste complex dient (naar verwachting) voor de zomer 2028 te worden opgeleverd en voorzien te worden van de gevraagde nutsvoorzieningen.

Betekenis warmtenet naar Arkelsedijk
HVC heeft onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheid om de Arkelsedijk aan te sluiten op het warmtenet. Hieruit blijkt dat een aansluiting vanuit het bestaande warmtenet haalbaar is, mits er langs het leiding traject (om te komen tot de Arkelsedijk) ongeveer 1.500 woningen worden aangesloten. Om bij de Arkelsedijk te komen, lopen de leidingen via een traject van 2,5 km, vanuit Stalkaarsen door de Haarwijk en Lingewijk. Hierdoor ontstaat een unieke kans om ook hier aansluitingen op het warmtenet mogelijk te maken. In deze wijken is voldoende woningbezit beschikbaar dat uitermate geschikt is om aan te sluiten. Poort6 heeft in potentie in deze wijken ongeveer 1.700 woningen beschikbaar. Daarnaast is er maatschappelijk- en commercieel vastgoed aanwezig, samen met diverse geschikte Vereniging van Eigenaars (VvE's) en particulier bezit.

Vanaf 2030 aansluitingen mogelijk
De warmtenet leiding naar de Arkelsedijk moet begin 2028 gereed te zijn om de eerste complexen te verwarmen. Tegelijkertijd is het voor HVC nu nog niet mogelijk om contractuele afspraken te maken voor aansluitingen binnen de Haarwijk en Lingewijk. Pas vanaf 2030 zijn daar aansluitingen mogelijk. De financiering van het hele tracé door de wijk wordt voor een deel bekostigd door de aansluiting van de 500 woningen aan de Arkelsedijk. De resterende investering dient bekostigd te worden uit de minimaal nog aan te sluiten 1.500 woningen (woningequivalenten of ook wel WEQ) langs het warmtenet traject. De verwachte doorlooptijd hiervoor is van 2030 tot 2040.

De totaal ongedekte investering voor deze 1.500 woningen, en daarmee risico vanuit businessmodel HVC bedraagt € 3 miljoen. Vanwege de grote potentie in bovengenoemde wijken wordt dit risico laag ingeschat. HVC kan, met financiële afspraken die gemaakt zijn met haar aandeelhouders, deze niet alleen afdekken. Daarom is het voorstel om het risico tussen HVC en gemeente te delen. U wordt gevraagd om een krediet aan HVC ter hoogte van € 1,5 miljoen beschikbaar te stellen. HVC betaalt dit krediet terug als woningen worden aangesloten. Het college en vandaaruit de gemeenteraad, wordt gevraagd akkoord te gaan met genoemde krediet.

Beoogd effect:

Door duidelijkheid te verschaffen, hoe de energietransitie in de komende 15 jaar vorm kan krijgen binnen belangrijke wijken zoals de Haarwijk, de Lingewijk en de Arkelsedijk krijgt de energietransitie in Gorinchem een forse versnelling. Door duidelijkheid te verschaffen kunnen vastgoedeigenaren, Poort6, ontwikkelaars, VvE's en particulieren hierop anticiperen en kunnen we effectief omgaan met de beschikbare middelen en capaciteit in het net. Juist ook in deze wijken zijn veel kwetsbare inwoners woonachtig, die (in veel gevallen) via Poort6 perspectief geboden kan worden rond ontwikkelingen van de energiekosten.

Argumenten:

1.1 *Het biedt de gemeente de mogelijkheid aan HVC om contractafspraken te maken*

Door het verstrekken van het krediet wordt HVC in de mogelijkheid gesteld om een contract te sluiten met de projectontwikkelaar van de Arkelsedijk. De projectontwikkelaar dient in februari 2026 een keuze te maken of men daadwerkelijk gaat aansluiten of zelf de volledige warmte installatie voor de 500 woningen dient te borgen (tekenen aansluitovereenkomst februari 2026).

1.2 *Het te beschikbaar te stellen krediet vloeit weer terug naar de gemeente Gorinchem.*

Het beschikbare krediet wordt afgebouwd per aangesloten woning c.q. gebouw langs de lijn van de uitbreiding van het warmtenet. Eens per jaar zal hiervoor een verrekening plaatsvinden tussen HVC en gemeente Gorinchem.

1.3 HVC wordt de mogelijkheid gegeven het warmtenet uit te breiden

Met het krediet wordt voor HVC voldoende zekerheid geboden, om daadwerkelijk het warmtenet te gaan aanleggen naar de Arkelsedijk. Hierbij wordt het bestaande warmtenet via een traject van 2,5 km verbonden. Daarmee wordt een unieke kans geboden om direct de Haarwijk en de Lingewijk te ontsluiten voor aansluitingen op het warmtenet.

1.4 De aanlegkosten worden fors verlaagd

Via Nieuwe Warmte Nu! (Groeifonds) subsidie kunnen tot 48% van de investeringen voor de aanleg van het net worden vergoed door de rijkssubsidie. Dit betekent direct dat de bijdrage aansluitkosten (BAK) voor de aan te sluiten woningen of gebouwen fors kunnen worden verlaagd. Door nu aan te leggen worden ook stijgende aanlegkosten beperkt. Het momentum is belangrijk omdat de subsidie beschikbaar is tot december 2029.

1.5 *Door nu krediet beschikbaar te stellen zijn er in de toekomst minder investeringen nodig*

Vanuit het klimaatakkoord heeft de gemeente tot 2050 de regie om heel Gorinchem van het aardgas af te sluiten. Daarbij moet ieder gebouw uiteindelijk op een duurzame manier verwarmd worden. Door nu een krediet beschikbaar te stellen aan HVC kan tegen gunstigere financiële voorwaarden het warmtenet in genoemde wijken worden gerealiseerd. Dit in het licht van de nu beschikbare NWN! subsidie maar ook met de constant stijgende kosten voor aanleg warmtenetten. Door nu in te zetten op het duurzame net, is er vanuit de gemeente in de toekomst minder capaciteit en budget benodigd om met hogere aanlegkosten het warmtenet alsnog uit te breiden.

1.6 Het past in de lijn van het Warmteprogramma

De uitbreiding van het warmtenet past binnen de uitkomsten van het (nu nog concept) warmteprogramma en is in lijn met de beleidskaders die door de raad zijn vastgesteld. Juiste deze wat oudere wijken, zijn bijzonder geschikt voor het warmtenet laten de berekeningen zien. Het warmtenet kan tegen de laagste maatschappelijke kosten worden aangelegd.

1.7 De restwarmte van Corbion wordt bereikbaar om te kunnen worden gebruikt in het warmtenet

Door de uitbreiding van het warmtenet naar de Arkelsedijk, zullen de warmteleidingen in de nabijheid komen van Corbion. Op termijn wordt de mogelijkheid geboden om de restwarmte beschikbaar te laten komen aan het warmtenet. Corbion staat hiervoor nadrukkelijk voor open. Concreet kan dit de kosten verlagen voor de levering van warmte naar het warmtenet.

1.8 Er wordt warmtenet perspectief geboden aan woningen en gebouwen binnen genoemde wijken

Door duidelijkheid te verschaffen over de komst van het warmtenet in genoemde wijken kunnen partijen met vastgoed in de wijken hierop inspelen. Poort6 geeft perspectief (zie steunverklaring Poort6) door de wens om vanaf 2030 (onder voorwaarden) ongeveer 1.050 sociale huurwoningen aan te sluiten, waarbij kwetsbaarste bevolkingsgroepen lagere verwarmingskosten en stabielere prijzen verkrijgen. Dit perspectief geldt ook voor commercieel en maatschappelijk vastgoed, VvE's en op termijn naar verwachting ook voor particulieren.

1.9 Bij projectontwikkeling, kan er direct gekozen worden voor het warmtenet.

Door helderheid te verschaffen in de komst van het warmtenet kunnen nieuwe projectontwikkelingen gevraagd worden (onder voorwaarden) direct aan te sluiten. Voorbeelden hiervan zijn ontwikkelingen rond de Lange Slagenstraat en de Windroos.

1.10 De keuzevrijheid voor warmteoplossingen wordt vergroot.

Binnen de verduurzaming van woningen en gebouwen, zijn er lastige keuzes te maken. Voor woningen of gebouwen die slecht of matig geïsoleerd zijn, is de optie om over te gaan op een warmtepomp vaak een dure optie. Naast het aanbrengen van de warmtepompinstallatie dient dan ook de woning-of gebouwschil fors te worden aangepakt. Een warmtenet aansluiting kan juist in die gevallen een betaalbaarder alternatief bieden.

1.11 Er worden forse stappen gezet in de verduurzaming.

Door de ontsluiting van de Haarwijk en de Lingewijk kunnen versnelde stappen gezet worden in het aardgasvrij maken van Gorinchem. Hierdoor wordt de CO_2 uitstoot fors verlaagd en zijn bewoners en/of gebruikers minder afhankelijk van geopolitieke invloeden op de energieprijzen. Daarnaast draagt dit momentum bij aan het succes van het warmtenet. De hoeveelheid woningen die aangesloten kan worden op het warmtenet nemen gedurende de tijd af, omdat bewoners zelf verduurzamen met individuele warmteoplossingen. Hoe snelle het warmtenet uitgebreid wordt, hoe meer woningen hierop kunnen aansluiten, en hoe lager de kosten uiteindelijk zullen uitvallen voor gebruikers van het warmtenet.

1.12 De netcongestie wordt beperkt.

Door de duurzame warmteopwekking voor zo veel mogelijk woningen en gebouwen te centraliseren, kan binnen de genoemde wijken de elektrische netbelasting worden verlaagd, zodat er ruimte beschikbaar blijft op het elektriciteitsnet en benodigde investeringen hiervoor kunnen worden beperkt.

Risico's:

1.1 De projectontwikkelaar dient een keuze te maken om aan te sluiten.

De projectontwikkelaar kan uiteindelijk nog beslissen om geen gebruik te maken van het aanbod van HVC. De aanleg van het warmtenet wordt dan naar verwachting op een later tijdstip ingezet, tegen (naar verwachting) fors hogere aanlegkosten.

1.2 De benodigde 1.500 woningequivalenten (WEQ) worden niet gehaald.

Gemeente Gorinchem stelt krediet beschikbaar voor het aansluiten van 1.500 WEQ tussen 2030 en 2040. Per jaar zal HVC per aangesloten WEQ aflossen. Als de doelstelling van 1.500 WEQ in 2040 nog niet is gerealiseerd zal de gemeente haar verlies moeten nemen van de resterende niet aangesloten WEQ. Door perspectief te bieden in beide wijken sluiten naar verwachting voldoende woningen aan. Elke woning die op deze manier aardgasvrij wordt, levert een bijdrage aan de opdracht vanuit het rijk om aardgasvrij te zijn in 2050. Aanvullende financiële ondersteuning voor deze groepen is niet meer nodig. Als gemeente geven we HVC impliciet zekerheid van (gemiddeld) €1.000,- per WEQ.

HVC dient verantwoordelijkheid te nemen om de kosten zo laag mogelijk te houden door het aanvragen van beschikbare subsidies (zoals o.a. de Warmtenetten Investeringssubsidie – WIS) en gezamenlijk prioriteit te geven aan aansluitingen. De risico voor tegenslagen bij de aanleg ligt bij HVC, maar kan wel gevolgen hebben voor de snelheid van aansluiten op het warmte tracé, Duidelijke afspraken dienen hierover te worden gemaakt.

1.3 De restwarmte van Corbion komt niet beschikbaar.

De gesprekken met Corbion verlopen positief. Vanuit de Wcw zijn restwarmtebronhouders vanuit het ophaalrecht verplicht om samen te werken met warmtebedrijven. Er is echter niet met zekerheid te zegen dat het uiteindelijk komt tot de levering van restwarmte aan HVC en daarmee aan het warmtenet Gorinchem.

1.4 Het warmtenet perspectief verdwijnt.

Mocht door onvoorziene omstandigheden blijken dat het warmtenet minder effectief wordt, dan blijft het van belang om het perspectief voor de bewoners voorop te stellen. Om voor hen de beste warmteoplossingen te bieden (ook als dit betekent dat in bepaalde omstandigheden dit niet het warmtenet hoeft te zijn).

1.5 Er ontstaat een debiteurenrisico.

Het debiteurenrisico is te verwaarlozen omdat HVC (als publiek bedrijf) eigendom is van 52 gemeenten en 8 waterschappen. Het risico op een faillissement wordt om dezelfde reden laag ingeschat. HVC is daarbij een belangrijke speler binnen de klimaatopgaven.

Financiën:

- Totale investering aanleg warmtenet door Haarwijk en Lingewijk: € 5,2 miljoen;
- Ongedekte investering vanuit businessmodel HVC: € 3 miljoen;
- HVC heeft voor Gorinchem als koplopergemeente binnen het Nieuwe Warmte Nu! (NWN!) programma (onderdeel van het Nationaal Groeifonds) € 19,7 miljoen toegewezen gekregen om het warmtenet in fase 2 en 3 verder uit te breiden. Voor de uitbreiding van het warmtenet naar de Arkelsedijk kan 48% van de investering hiervoor worden gedeclareerd;
- Gezamenlijk door HVC en gemeente te dragen risico van 1.500 (woningen) WEQ. Waarbij krediet aan HVC wordt verstrekt ter hoogte van € 1,5 miljoen. Terugbetaling zal per jaar plaats vinden op basis van het aantal aangesloten woningen c.q. gebouwen in het betreffende jaar (naar voorbeeld van gemeenten zoals Heerhugowaard).

Het verstrekken van een krediet leidt tot een aantal risico's.
Het debiteurenrisico is beperkt omdat HVC een publieke organisatie is waarvan wij medeaandeelhouder zijn. Daarnaast is HVC voor Nederland net als Stedin een partij die heel belangrijk is voor het realiseren van de klimaatopgaven. De Rijksoverheid heeft bij Stedin haar verantwoordelijkheid genomen en een kapitaalinjectie gedaan. Het projectrisico is uiteraard aanwezig maar HVC is een ervaren partij die al meerdere warmtenetten heeft aangelegd en houdt uiteraard rekening met onvoorziene risico's.

Van de 1.500 aan te sluiten woningen die nodig zijn voor volledige aflossing heeft Poort6 voor meer dan 1.000 woningen haar positieve intenties uitgesproken. Het verstrekken van een krediet van € 1,5 miljoen leidt tot een hogere schuldpositie van de gemeente. Dit bedrag is echter maar ongeveer 1% van onze lange termijn schuldpositie. Mocht het niet lukken naast Poort6 nog 500 woningen aan te sluiten zal dit tot een afboeking leiden van € 500.000. De weerstandscapaciteit in de begroting 2026 bedraagt € 31,5 miljoen. Een eventuele afboeking komt overeen met ongeveer 1,5% van onze weerstandscapaciteit. Per saldo zijn de risico's voor het verstrekken van een krediet van € 1,5 miljoen beperkt.

Participatie:

Uitgebreide gesprekken worden gevoerd met de projectontwikkelaars en Poort6 rond de mogelijkheden voor de uitbreiding van het warmtenet. Bij een akkoord van de gemeenteraad kunnen in eerste instantie gesprekken worden opgestart met maatschappelijk- en commercieel vastgoed en VvE's.

Communicatie:

Bij de uitbreiding van het warmtenet wordt het bestaande communicatieplan verder uitgebreid. Zo worden de specifieke doelgroepen binnen de aan te sluiten wijken goed geïnformeerd.

Duurzaamheid:

Het doel is om een aardgasvrije gebouwde omgeving binnen Gorinchem te realiseren. Hierbij wordt de CO_2-uitstoot teruggedrongen, door op een duurzame manier te verwarmen, waardoor het bijdraagt aan de landelijke klimaatdoelstellingen.

Vervolgproces:
Om de gemeenteraad goed in positie te brengen zal een I&O en B&A rond de besluitvorming worden georganiseerd. Data: I&O en B&A 05 februari 2026 Raad 26 februari 2026
Bijlagen:
• Steunverklaring Poort6 (20251217 steunbrief aan gemeente Gorinchem.pdf) • 2026-2-5 Presentatie I&O Warmtenet Arkelsedijk

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 27 januari 2026
Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:
Voor de aansluiting van de Arkelsedijk op het warmtenet een krediet ter hoogte van € 1,5 miljoen te verstrekken aan HVC.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 26 februari 2026,

Griffier,
{{esl:Signer1:signature:size(200,50)}}

Voorzitter,
{{esl:Signer2:signature:size(200,50)}}